

inspirației poetice, iar în acest sens — sextetul *Răscruce* constituie o ilustrare fidelă a tendinței de concentrare a expresiei, concentrare ce vizează limitele abstracțiunii într-o desfășurare perfect logică a evenimentelor muzicale.

Situându-se într-o zonă diametral opusă a expresiei, *Oglinda lui Cagliostro* — muzică pentru patru grupe de percuție, flaut, cor și bandă magnetică, compusă de Iancu Dumitrescu pe versurile poetului Dan Mutașcu — ilustrează o altă tendință de cuprindere totală a spațiului sonor, incluzând — în limitele acestuia — și factorul receptor, publicul solicitat, astfel, mai direct în procesul de asimilare, de înțelegere a creației.

Apresiasi strădania interpreților, a dirijorului Radu Cozărescu în primul rînd, trebuie — de asemenea — observat faptul că realizarea concret sonoră a creației contemporane solicită, de cele mai multe ori, o mult mai avansată profesionalizare a executanților decît o permite, îndeobște nivelul mediu al interpreților amatori.

DUMITRU AVAKIAN

Concert coral dirijat de Ion Pavalache

În octombrie, a.c., am ascultat un concert coral „à cappella” executat de corul Filarmonicii „George Enescu”. Programul, compus din lucrări corale de compozitori moldoveni, a fost o adevărată antologie sonoră. A cuprins piese începînd cu G. Musicescu, C. Porumbescu, Teodor Teodorescu și alții, pînă la V. Spătărelu și A. Zeman.

Programul n-a urmat o înșiruire cronologică strictă, nici nu era cazul, dar a respectat o alcătuire artistică de mare rafinament. Gruparea a fost pe generații :

I. Musicescu, C. Porumbescu, T. Teodorescu, Galinescu, C. Georgescu, C. Baci, Alex. Zirra, generația de compozitori moldoveni care definește profilul scriiturii corale românești din punct de vedere al conținutului și a formei, cu influențele inerente școlilor de unde-și făcuseră studiile muzicale fiecare : Paris, Viena, Leningrad, etc., apoi,

II. Generația din preajma anului 1900 : Vasile Popovici, Achim Stoia ș.a., care-și duce o bună parte din activitate între cele două războaie și care creează o punte de legătură între generația lui Musicescu, despre care am pomenit, și generația tînără a zilelor noastre.

III. Pavalache, Pautza, Zeman, Spătărelu, etc.

Programul a avut o logică de fier. Aceasta s-a răsfrînt și asupra arcadei artei sonore. Desigur, aici s-a văzut simțul logic de bun cunoscător al materialului executat, concretizat de dirijorul și profesorul Ion Pavalache.

Cît privește simțul interpretării, Ion Pavalache s-a dovedit un artist de clasă conștient de pasiune

meseriei și care „știe bine lecția”. El nu convinge prin cabale exterioare ci prin forța interioară și gestică simplă, sinceră și convingătoare. L-am văzut și ascultat și la repetiții. Dirijorul se dezvăluie în toată plenitudinea sa artistică, în primul rînd la repetiții și în al doilea rînd în concert. Dacă vrei să cunoști un dirijor îi urmărești activitatea în repetiții. Această latură a muncii sale m-a încîntat și mi-am dat seama că este un maestru de cor de prim rang. Știe să prevadă, în faza tehnică, toate greutățile partiturii din faza superioară : artistică. Tocmai aici își îndreaptă toată atenția, pregătind o seamă de studii care au folosit de fond apercceptiv ca : vocalize, emisie, dicție, ritmică, dinamică, etc. tot ce a fost în legătură cu piesa respectivă. Colectivul, l-a simțit că-i duce pe un drum bun, către țelul suprem : realizarea artistică, și atunci instinctiv au realizat „un tot” unitar cu dirijorul dîndu-se acest înălțător și minunat spectacol sonor. Dintre multiplele mijloace de expresie folosite într-un buchet armonios și numai atît cît îi permitea adevărul conținutului a fost, îndeosebi, folosirea efectelor timbrale și coloristice ale scriiturii corale. Aici a fost ajutat și de o bună și frumoasă omogenitate de partidă și de ansamblu a corului.

La buna reușită a concertului a contribuit și grupul de soliști care și-a pus în slujba acestei minunate realizări tot talentul și măiestria lor profesională.

S-au distins în mod deosebit : Mariana Constantinescu în *Serenada* de C. Porumbescu, dovedind un glas studiat, egal, bine impostat și dublat de o remarcabilă sensibilitate ; apoi Paulina Stavrance-Ciocmărean în *Cîntecul de leagăn* de I. Pavalache a cîntat cu glas egal, unitar, cu un vibrato de clopoțel de cristal, transmițîndu-ne fiori de profundă emoție artistică ; iar în cîntecul *La fereastra spre livadă* de A. Stoia, tenorul Vasile Huzum a interpretat cu un profund stil artistic ajutat fiind de culoarea glasului, de maniera de cînt și mai ales, înțelegerea profundă a melosului popular românesc.

Pianistul Nicolae Licareț s-a integrat perfect în ansamblul coral, dîndu-i suport ritmic ca pîntenii pentru alergaci. S-a observat mai mult ca oricînd că scriitura „Cor cu pian” este deficitară la mulți condeieri și confrăți de breaslă. Pianul executa, de multe ori oficii neutrale : dubla corul, întărea basul în octave, executa fuzeuri ieftine și susținea numai intonația corului. Pianistul Nicolae Licareț a creat, în stil pianistic, elemente care au îmbogățit fațeta artistică a interpretării.

Concertul Corului Filarmonicii „George Enescu” sub bagheta dirijorului Ion Pavalache ne-a informat asupra unui trecut bogat din literatura corală moldovenească și ne-a făcut să trăim emoții de înaltă elevație artistică.

Constantin PALADE